

STORTINGET

Innst. 528 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 144 L (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i partiloven (innberetning og offentliggjøring av bidrag fra bakenforliggende givere)

Til Stortinget

Sammendrag

Kommunal- og distriktsdepartementet legger i proposisjonen frem endringer i partiloven om innberetning og offentliggjøring av bidrag til politiske partier og partiledde som blir gitt via organisasjoner, aksjonsgrupper o.l. Forslagene skal bidra til større åpenhet om finansieringen av de politiske partiene og dermed opprettholde tilliten til partiene og de politiske institusjonene.

Bakgrunnen for lovforslaget (proposisjonens kapittel 2), om bakenforliggende givere bør offentliggjøres (kapittel 3), endringer i beløpsgrensene i partiloven (kapittel 4), økonomiske og administrative konsekvenser (kapittel 5) og departementets merknader til lovforslaget (kapittel 6) er nærmere behandlet og omtalt i proposisjonen.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 5. juni 2025 stilt spørsmål til statsråd Kjersti Stenseng. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 5. juni 2025.

Komiteen har invitert til og mottatt ett skriftlig høringsinnspill i saken. Dette er sammen med sakens dokumenter tilgjengelig på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, lederen Sverre Myrli, Siri Gåsemyr Staalesen og Terje Sørvik, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Prop. 144 L (2024–2025) Endringer i partiloven (innberetning og offentliggjøring av bidrag fra bakenforliggende givere).

Komiteen viser til at det foreslås at enkelte vilkår må være oppfylt for at partier og partiledde skal kunne ta imot bidrag fra juridiske personer som har som formål eller som vesentlig del av sin virksomhet å støtte politiske partier eller partiledde økonomisk, eller fra privatpersoner som har mottatt bidrag fra andre for å gi bidrag til politiske partier eller partiledde.

Komiteen merker seg at forslaget går ut på at politiske partier og partiledde kun kan motta bidrag fra slike givere dersom de har mottatt dokumentasjon fra givere om hvem givere i inneværende og forrige kalenderår har mottatt bidraget fra, og størrelsen på dette. I tillegg foreslås det at partier og partiledde skal innrapportere identiteten til de bakenforliggende givere og størrelsen på bidragene hvis bidraget er over de fastsatte beløpsgrensene i partiloven.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, registrerer at de aller fleste høringsinstansene støtter forslaget til lovendringer, og

at lovforslaget følger opp anmodningsvedtak fattet av Stortinget 5. oktober 2023, jf. anmodningsvedtak nr. 1 (2023–2024).

Flertallet viser til at lovendringene skal bidra til større åpenhet om finansieringen av politiske partier og dermed opprettholde tilliten til partiene og de politiske institusjonene. Flertallet viser til at de foreslåtte endringene tetter et smutthull i loven, slik dette er beskrevet av Partilovnemnda i brev til Kommunal- og distriktsdepartementet 18. desember 2023.

Flertallet vil understreke at åpenhet om finansiering av de politiske partiene er avgjørende for å sikre tilliten til de politiske partiene og gjennomføringen av frie, hemmelige valg. Det er avgjørende i et demokrati.

Flertallet viser til at det finnes eksempler på at det er blitt gitt til dels store bidrag fra foreninger, aksjonsgrupper mv., som har støtte til ett eller flere bestemte politiske partier som sitt viktigste eller eneste formål. Disse medlemmer mener det er problematisk at partilovens regler om innrapportering av bidrag i dag ikke omfatter identiteten til de som har gitt støtte til partienes bidragsytere. Disse medlemmer mener det er viktig at det nevnte smutthullet i loven tettes.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er viktig med mer åpenhet rundt finansieringen av og støtte til politiske partier. Disse medlemmer vil understreke partilovens formål, som blant annet er å «sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon». Dette er avgjørende for tilliten til de politiske partiene og folkevalgte organer som kommunestyrer, fylkesting og Stortinget.

Disse medlemmer viser til at Partilovnemnda i sitt brev til Kommunal- og distriktsdepartementet av 18. desember 2023 kom med flere forslag for å tilstrebe større åpenhet om finansieringen av de politiske partiene. Disse medlemmer merker seg at Partilovnemnda i brevet nevner seks punkter som den på bakgrunn av samfunnsutviklingen ber regjeringen vurdere å foreslå endringer i.

Disse medlemmer merker seg videre at regjeringen kun foreslår endringer på ett av de punktene som er nevnt i brevet fra Partilovnemnda, nemlig spørsmålet om bidrag som gis via juridiske personer til et parti eller partiledd – altså gaver hvor giveren er kjent, men hvor eventuelle bakenforliggende givere ikke er kjent.

Disse medlemmer mener at regjeringens forslag ikke dekker behovet for lovendring knyttet til indirekte bidrag, og at det er behov for en bred gjennomgang av partiloven, ikke bare enkeltendringer. Disse medlemmer viser til at det er over 20 år siden forrige revisjon av partiloven, og i løpet av den tiden har både partienes rolle, samfunnsdebatten og finansieringen endret seg betraktelig. Derfor mener disse medlem-

mer at det er på tide å gjennomføre en større revisjon av loven.

Disse medlemmer påpeker at begrepet «bidrag» i partiloven § 19 også omfatter «verdien av varer, tjenester og andre tilsvarende ytelser» mottatt vederlagsfritt eller til underpris. Disse medlemmer viser til at slik indirekte støtte kan ha betydelig økonomisk verdi, eksempelvis gjennom permisjon med lønn for å drive valgkamp, annonsering til støtte for et parti eller utlån av kjøretøy og lokaler. Disse medlemmer støtter Partilovnemndas vurdering av at skillet mellom parti- og kandidatstøtte i dagens regelverk er uklart, noe som undergraver formålet om full åpenhet. Disse medlemmer mener derfor at loven må tydeliggjøres for å sikre at alle relevante bidrag synliggjøres, uavhengig av om de ytes direkte til partiet eller gjennom støtte til enkeltpersoner som representerer partiet. Disse medlemmer viser for øvrig til representantforslaget i Dokument 8:118 L (2024–2025), jf. Innst. 275 L (2024–2025), og Høyres medlemmers merknader og forslag i den saken.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i partiloven slik at indirekte bidrag med kjent bidragsyter skal innrapporteres på lik linje med direkte bidrag.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i partiloven slik at også kandidatstøtte skal meldes inn.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enige i at det er behov for å se nærmere på regelverket for indirekte bidrag med kjent bidragsyter, for støtte til kandidater som indirekte utgjør støtte til et parti, og for de øvrige problemstillingene knyttet til partilovens regler om rapportering av bidrag, inkludert problemstillingene nevnt av Partilovnemnda. Disse medlemmer legger til grunn at problemstillinger reist av så vel Partilovnemnda som de politiske partiene og øvrige høringsinstanser inngår i den helhetlige vurderingen av partiloven som regjeringen skal foreta. Disse medlemmer viser til at Stortinget allerede har bedt regjeringen foreta en slik gjennomgang, jf. Innst. 275 L (2024–2025) og vedtak gjort 20. mai 2025. Det vil være naturlig å se disse problemstillingene i sammenheng med denne gjennomgangen. Disse medlemmer viser videre til at Partilovnemnda har uttalt at endringene som foreslås i denne lovproposisjonen – krav om kunnskap om det første leddet av bakenforliggende givere – er det beste en kan få til innenfor partilovens rammer. Disse medlemmer mener det er både uheldig og uhensiktsmessig å forskuttere den helhetlige gjennomgangen ved å foreta stykkvise endring-

er i enkeltbestemmelser i loven, slik medlemmene fra Høyre her tar til orde for, ut over å tette et åpenbart smutthull i partiloven.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter proposisjonen. Disse medlemmer mener det er viktig å ha åpenhet om identiteten til de bakenforliggende givere og størrelsen på bidragene hvis bidragene er over de fastsatte beløpsgrensene i partiloven. Disse medlemmer mener at proposisjonen vil bidra til større åpenhet om finansieringen av de politiske partiene og dermed opprettholde tilliten til partiene og de politiske institusjonene. Disse medlemmer viser til partilovens formål om å «sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon og uønskede bindinger ved at det er åpenhet om finansieringen av de politiske partienes virksomhet».

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det er mer enn halvannet år siden Stortinget fattet anmodningsvedtaket om endringer i partiloven, og er glade for at forslaget er lagt frem i tide til å behandles i samme stortingsperiode som anmodningsvedtaket kom. Disse medlemmer viser til at partilovens formål blant annet er «å sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon og uønskede bindinger ved at det er åpenhet om finansieringen av de politiske partienes virksomhet». Disse medlemmer viser til at lovforslaget som er lagt frem av regjeringen, bidrar til nettopp dette formålet ved å synliggjøre bakenforliggende og reelle givere samt beløp for offentligheten. Disse medlemmer viser til regjeringens proposisjon, som igjen viser til NOU 2004: 25 Penger teller, men stemmer avgjør, og siterer denne slik:

«Et høyt tillitsnivå har en egenverdi. Tillit er også en nødvendig betingelse for stabilt demokrati (Lipset 1959). Uten tillit til politikere og politiske institusjoner vil beslutninger som fattes på vegne av fellesskapet ha lav legitimitet.»

Disse medlemmer mener at regjeringens forslag bidrar til å styrke denne tilliten. Disse medlemmer vil særlig trekke frem at Partilovnemnda, LO samt alle tre presseorganisasjoner har støttet lovendringen i den offentlige høringen.

Disse medlemmer viser til representantforslaget i Dokument 8:118 L (2024–2025) samt innstillingen fra kommunal- og forvaltningskomiteen, Innst. 275 L (2024–2025). I en flertallsmerknad i innstillingen heter det:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at det har en egenverdi at reglene både er lettforståelige og står seg over tid siden ansvaret for at reglene overholdes, i hovedsak ligger hos frivillige tillitsvalgte

ute i partiorganisasjonene. Flertallet mener derfor at det er hensiktsmessig med en helhetlig gjennomgang og grensedragningsplikt, hvor eventuelle endringer i hva som anses rapporteringspliktig, gjøres samlet.»

Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis og Rødts medlemmers øvrige merknader i nevnte innstilling og repeterer derfor ikke disse, men vil understreke behovet for en helhetlig gjennomgang av hvilke ikke-monetære gaver som er rapporteringspliktige, og en vurdering av om dagens praksis fra partiene kan sies å være i tråd med lovens intensjon.

Om bakenforliggende givere bør offentliggjøres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at Partilovnemnda i sin høringsuttalelse har vist til at krav om kunnskap om det første leddet av bakenforliggende givere er det beste en kan få til innenfor partilovens rammer. Nemnda anbefaler at det i tillegg sees på behov og muligheter for endringer i annet regelverk på bakgrunn av at bidragsytere vil kunne finne muligheter for å gi støtte anonymt, og fordi det ikke er en beløpsgrense på bidrag fra hver enkelt person. Flertallet merker seg dette. Samtidig mener flertallet det er behov for en bredere gjennomgang av partiloven, og viser til at Stortinget 20. mai 2025 fattet følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av partiloven, herunder regelverket for finansiering av politiske partier, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Flertallet legger til grunn at regjeringen følger opp vedtaket og kommer tilbake til Stortinget på egnet måte, og at den anmodede gjennomgangen tar opp i seg problemstillinger reist av så vel Partilovnemnda som de politiske partiene og øvrige høringsinstanser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener prinsipielt at det også må innføres en selvstendig meldeplikt for gaver hos givere, og viser til at Partilovnemnda har foreslått nettopp dette i brev til regjeringen 18. desember 2023. Nemnda skriver:

«Det bør innføres regler som sikrer at ikke bare den som overfører bidrag til et parti, men også bakenforliggende givere av bidrag over beløpsgrensene, blir identifisert og kjent.»

Disse medlemmer viser til at Partilovnemnda og Partirevisjonsutvalget ikke har kontrollmyndighet overfor organisasjoner og aksjonsgrupper som har som primærformål å samle inn penger til politiske partier, samt enkeltpersoner som gjør det samme, og at det der-

for ikke blir foretatt selvstendig kontroll av bakenforliggende givere. Disse medlemmer viser til at Partilovnemnda har foreslått å gi seg selv, eventuelt Partirevisjonsutvalget, myndighet til å kreve dokumentasjon fra både foreninger og underliggende givere. Disse medlemmer påpeker at hvis for eksempel en aksjonsgruppe som samler inn penger til et bestemt parti, opptrer uærlig overfor dette partiet, vil det i ytterste konsekvens bety at det rent faktisk ikke er mulig å føre selvstendig kontroll med hvem bakenforliggende givere egentlig er og dermed hvorvidt gavene er lovlige. Disse medlemmer viser til at rapporteringssystemet er tillitsbasert og tar utgangspunkt i at alle partier følger lover og regler, og at de blir kontrollert primært gjennom stikkprøver. Dette er en styrke ved det politiske systemet i Norge, men er ikke til hinder for at man kan styrke den uavhengige kontrollen, da særlig overfor tredjepart som ikke er bundet av den samme samfunnskontrakten som partiene selv. Disse medlemmer viser til at Partilovnemnda har påpekt at det også etter foreslåtte lovendring vil bli mulig å omgå lovens intensjon ved rett og slett å kanalisere gaven gjennom ytterligere ett ledd. Disse medlemmer mener at problemstillingen illustrerer hvorfor det er nødvendig å gi nevnte organer en kontrollmyndighet også overfor givere, samt hvorfor det bør innføres meldeplikt for givere. Disse medlemmer mener spørsmålet om hvordan slike regler best kan utformes, inkludert hvor i lovverket de hører hjemme, bør utredes nærmere som del av en helhetlig gjennomgang av partiloven.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen særskilt vurdere behovet for å innføre rapporteringsplikt også hos giver, inkludert tilfeller hvor bidrag kanaliseres gjennom flere ledd, som del av den helhetlige gjennomgangen av partiloven og tilhørende regelverk samt hvor i lovverket en slik bestemmelse eventuelt bør plasseres, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at det i dag ikke er rapporteringsplikt for bidrag til enkeltkandidater, altså bidrag holdt utenom de ordinære partiapparatene. Dette medlem viser til Partilovnemndas brev av 18. desember 2023, hvor det fremgår at dette ikke er en hypotetisk, men reell problemstilling. Nemnda viser til konkrete eksempler fra valgkampene i 2021 og 2023 på slike bidrag direkte til enkeltkandidater. Nemnda viser videre til at slike bidrag kan være rapporteringspliktige for partiene også i dag, men at dette er en gråsoner hvor lovteksten er uklar. Nemnda skriver:

«Det er derfor grunn til å anta at denne formen for indirekte partifinansiering i stor grad forblir urapportert. Betydningen av 'personlige' kampanjer og tilhør-

ende finansiering vil kunne øke selv om valgsystemet videreføres i omtrent samme form som i dag. Partiloven bør derfor endres for å sikre åpenhet ikke bare om støtte direkte til partiet, men også til partiets kandidater ved politiske valg.»

Dette medlem viser til det konkrete forslaget fra Partilovnemnda i samme brev:

«Loven endres for å klargjøre at reglene om at plikt til å innberette bidrag i og utenfor valgår gjelder også for bidrag direkte til kandidater på valglister. Plikten faller på det fylkes- eller kommunepartiledet som har stilt listen.»

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen særskilt vurdere behovet for å innføre rapporteringsplikt for alle typer bidrag direkte til enkeltkandidater som del av den helhetlige gjennomgangen av partiloven og tilhørende regelverk, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Åpenhet om bidrag som gis via andre

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Partilovnemnda i brev til statsråden har bedt regjeringen vurdere endringer i partiloven, med særlig hensyn til påpekte utfordringer rundt indirekte partistøtte gjennom andre organisasjoner, partistøtte i form av annonser og kampanjer betalt av andre, støtte til kandidater fremfor direkte til partier, finansiering av uregistrerte partier og lister samt folkevalgte grupper, finansiering av politiske påvirkningskampanjer utenom partiene og politisk meningsdannelse gjennom sosiale medier.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at regjeringen ikke synes å ville foreta en helhetlig gjennomgang av partiloven som tar for seg alle aktuelle forhold. Det synes å være mest fokus på å begrense de politiske partienes mulighet til å motta bidrag fra andre organisasjoner enn de Arbeiderpartiet får støtte fra, samt foreta noen tekniske justeringer. Det innebærer at flere utfordringer med gjeldende lov fremdeles er uløst i regjeringens forslag til ny lov.

Disse medlemmer mener at det bør foretas en helhetlig gjennomgang av partiloven, herunder regelverket for finansiering av politiske partier. Som del av en slik gjennomgang burde man også vurdere hvordan relasjoner mellom partier og personer, bedrifter og organisasjoner skal forstås og reguleres når det gis bidrag samtidig som bidragsyter har innflytelse gjennom roller i det mottakende partiet. Dette ville bidratt til å avklare hvorvidt bindinger hvor man utveksler makt, penger og posisjoner, slik som mellom Arbeiderpartiet og LO, skal være tillatt.

Disse medlemmer mener en helhetlig gjennomgang som sikrer likebehandling, og som avklarer hvordan lovverket skal praktiseres og avgrenses, er nødvendig for å opprettholde befolkningens tillit til det politiske systemet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Sverige nå vil utrede om fagforeninger skal kunne bruke inntekter fra medlemmers kontingenter til å støtte politiske partier, eller om de må ha samtykke fra det enkelte medlem. Denne utredningen kommer fordi den svenske regjeringen ser samrøret mellom LO i Sverige og Arbeiderpartiets svenske søsterparti, slik som mellom LO og Arbeiderpartiet i Norge. I Danmark er det frivillig for medlemmer av fagforeninger om man ønsker at medlemskontingenten skal brukes til å støtte politiske partier.

Disse medlemmer mener det fremdeles er nødvendig med en helhetlig gjennomgang av partiloven, hvor også økonomiske og organisatoriske bindinger mellom politiske partier og andre organisasjoner gjennomgås. Det er behov for å avklare hvorvidt bindinger, med utveksling av makt, penger og posisjoner slik som mellom Arbeiderpartiet og LO, skal være tillatt.

Disse medlemmer mener en helhetlig gjennomgang som sikrer likebehandling, og som avklarer hvordan lovverket skal praktiseres og avgrenses, er nødvendig for å opprettholde befolkningens tillit til det politiske systemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, som en del av den vedtatte helhetlige gjennomgangen av partiloven, også vurdere hvordan relasjoner mellom partier og personer, bedrifter og organisasjoner skal forstås og reguleres når det gis bidrag samtidig som bidragsyter har innflytelse gjennom roller i det mottakende parti.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at regjeringen skal foreta en helhetlig gjennomgang av partiloven, der alle de nevnte problemstillinger vurderes. Dette er for øvrig i tråd med Stortingets vedtak 20. mai 2025. Flertallet mener det er svært uheldig at det ikke er åpenhet om bidrag som gis via organisasjoner og innsamlingsaksjoner, og mener det er avgjørende at lovens smutthull for denne typen bidrag tettes.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at åpenhet rundt finansiering og økonomisk bidrag til de politiske partiene er viktig for velgernes tillit og partienes legitimitet i demokratiet. Dette medlem mener presiseringen i § 17 a av at partier ikke kan ta imot større bidrag uten at det er do-

kumentert hvor pengene kommer fra, er helt i tråd med lovens formål og rammer for partifinansiering. Forslaget til lovendring er viktig for å sikre offentligheten rett til innsyn og motvirke korrupsjon og uønskede bindinger gjennom større anonyme bidrag til politiske partier. Dette medlem viser til at makt og rikdom, og dermed også innflytelse, er svært ulikt fordelt i samfunnet. Derfor er kravet til åpenhet og forbud mot å ta imot store anonyme donasjoner en nødvendig regel.

Innberetning av bidragene

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener det er nødvendig at reglene for innrapportering etter partiloven ikke blir så omfattende at det ikke er mulig for partiene å gjennomføre dette i praksis. Disse medlemmer viser til at teknologiutviklingen utfordrer demokratiet ved at det er mye lettere å spre falsk informasjon raskt for å påvirke mennesker. Disse medlemmer mener derfor at det i tillegg til denne proposisjonen trengs en mer omfattende, helhetlig gjennomgang av lovverket for å motvirke asymmetrisk makt og for å bevare og styrke legitimiteten til demokratiet som et reelt folkestyre. Disse medlemmer mener at det i tillegg til revidering av partiloven er behov for å utvikle et lovverk som regulerer teknologiantenes makt, herunder rammer for bruk av kunstig intelligens slik representantene fra Sosialistisk Venstreparti foreslo i Dokument 8:102 (2024–2025), jf. Innst. 371 S (2024–2025).

Komiteens medlem fra Rødt viser til lovens formål om å sikre åpenhet og innsyn. Selv om det ikke nødvendigvis er et én-til-én-forhold mellom en gave og en konkret annonse eller reklamekampanje, kan man trygt slå fast at annonser og reklamekampanjer er et hovedformål for hva gaver benyttes til. Dette medlem viser til at det både lokalt og nasjonalt kan oppstå situasjoner hvor det er usikkerhet om hvem som betaler for en slik annonsering eller kampanje, fordi aktiviteten finner sted før gaven er blitt rapportert inn. Dette medlem mener en mulig løsning er å innføre et krav om at rapporteringspliktige bidrag til partiene skal være innrapportert før pengene kan benyttes. Dette medlem viser til at en slik regel teoretisk sett vil kunne sies å være til fordel for partier med penger på bok fra før. Dette medlem mener at det i praksis ikke vil utgjøre en fordel, da det å rapportere inn gaver er en både enkel og lite tidkrevende jobb som tar noen få minutter, samtidig som samfunnsgevinsten ved en slik regel er stor, siden man sikrer mer åpenhet rundt bidrag til partiene.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen særskilt vurdere behovet for å innføre et forbud mot å bruke gaver før de er inn-

rapportert, som del av den helhetlige gjennomgangen av partiloven og tilhørende regelverk, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Endring av beløpsgrensene i partiloven § 18 og § 20

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å øke beløpsgrensene i loven som følge av generell prisvekst. Komiteen er enig i dette.

Komiteen viser til brev fra statsråd Kjersti Stenseng av 5. juni 2025 angående forståelsen av § 18 fjerde ledd første punktum. Komiteen presiserer at gjeldende forståelse av bestemmelsen skal videreføres, herunder at ny § 18 fjerde ledd skal forstås slik at alle partier og partiledde i valgår har plikt til særskilt å innberette bidrag fra hver enkelt bidragsyter som til sammen utgjør en verdi av 15 000 kroner eller mer, og som er mottatt i perioden 1. januar til og med fredag før valgdagen.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

«Partiloven § 18 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Alle partier og partiledde har i valgår plikt til særskilt å innberette bidrag som til sammen utgjør en verdi av 15 000 kroner eller mer fra hver enkelt bidragsyter, og som er mottatt i perioden 1. januar til og med fredag før valgdagen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til regjeringens forslag om å øke terskelverdiene for hvilke bidrag som er rapporteringspliktige, samt til at beløpsgrensene ikke oppjusteres årlig, i takt med konsumprisindeksen. Disse medlemmer mener det er fornuftig at grensene ligger fast over flere år og med runde summer. Det reduserer sannsynligheten for at det blir gjort feil i innrapporteringen, og det gjør ordningen lettere å forstå og administrere for frivillige kasserere i kommune- og fylkeslag i partiene. Men hvis grensene skal ligge fast over tid, er det samtidig nødvendig at grensene med noen års mellomrom blir særskilt oppjustert, slik at den reelle grensen ikke blir gradvis lavere. Disse medlemmer viser til at det er tolv år siden forrige justering, og støtter derfor de foreslåtte økningene.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i partiloven slik at indirekte bidrag med kjent bidragsyter skal innrapporteres på lik linje med direkte bidrag.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i partiloven slik at også kandidatstøtte skal meldes inn.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen, som en del av den vedtatte helhetlige gjennomgangen av partiloven, også vurdere hvordan relasjoner mellom partier og personer, bedrifter og organisasjoner skal forstås og reguleres når det gis bidrag samtidig som bidragsyter har innflytelse gjennom roller i det mottakende parti.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen særskilt vurdere behovet for å innføre rapporteringsplikt også hos giver, inkludert tilfeller hvor bidrag kanaliseres gjennom flere ledd, som del av den helhetlige gjennomgangen av partiloven og tilhørende regelverk samt hvor i lovverket en slik bestemmelse eventuelt bør plasseres, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag fra Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen særskilt vurdere behovet for å innføre rapporteringsplikt for alle typer bidrag direkte til enkeltkandidater som del av den helhetlige gjennomgangen av partiloven og tilhørende regelverk, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen særskilt vurdere behovet for å innføre et forbud mot å bruke gaver før de er innrapportert, som del av den helhetlige gjennomgangen av partiloven og tilhørende regelverk, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med unntak av I § 17 a første og andre ledd, § 17 a femte ledd andre punktum, § 20 femte ledd og § 20 nytt syvende ledd, som fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i partiloven (innberetning og offentliggjøring av bidrag fra bakenforliggende givere)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 102 om visse forhold vedrørende de politiske partiene gjøres følgende endringer:

§ 17 a første og andre ledd skal lyde:

(1) Politiske partier og partiledd kan ikke motta bidrag fra

- a. *givere somer ukjente* for partiet (anonyme bidrag)
- b. *juridiske personer som har som formål eller vesentlig del av sin virksomhet å støtte politiske partier eller partiledd økonomisk*
- c. *privatpersoner som har mottatt bidrag fra andre for å gi disse til politiske partier eller partiledd.*

Bidrag som nevnt i bokstav b og c i leddet her kan likevel mottas dersom partiet eller partileddet har mottatt dokumentasjon på hvem giveren har mottatt bidrag fra i forrige kalenderår og i inneværende kalenderår frem til tidspunktet bidraget til partiet eller partileddet ble gitt, og på størrelsen på bidragene.

(2) Politiske partier og partiledd kan heller ikke motta bidrag fra

- a. rettssubjekter under statens eller annen offentlig myndighets kontroll
- b. utenlandske givere, det vil si privatpersoner som ikke er norske statsborgere eller som ikke oppfyller vilkårene for å ha stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalg, jf. valgloven § 2-2, eller juridiske personer som er registrert i utlandet
- c. *givere som nevnt i første ledd første punktum bokstav b og c som har mottatt bidrag fra rettssubjekter som nevnt i bokstav a og b i leddet her.*

§ 17 a femte ledd andre punktum skal lyde:

Reglene i § 19 første og annet ledd og § 20 sjette ledd gjelder tilsvarende.

§ 18 tredje ledd første punktum skal lyde:

Partier eller partiledd som i løpet av året har hatt samlede inntekter på under 17 000 kroner etter fradrag av all offentlig støtte, er unntatt fra regnskapsplikt, bokføringsplikt og innberetningsplikt etter første og annet ledd.

§ 18 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Alle partier og partiledd har i valgår plikt til særskilt å innberette bidrag som til sammen utgjør en verdi av 15 000 kroner eller mer fra hver enkelt bidragsyter, og som er mottatt i perioden 1. januar til og med fredag før valgdagen.

§ 20 første ledd skal lyde:

(1) Dersom en bidragsyter i løpet av perioden har gitt ett eller flere bidrag til partiets hovedorganisasjon som til sammen utgjør en verdi av 51 000 kroner eller mer, skal bidragets verdi og bidragsyterens identitet oppgis særskilt. Det samme gjelder for bidrag til partiledd på fylkeskommunalt nivå som til sammen utgjør en verdi av 34 000 kroner eller mer, og for bidrag til partiledd på kommunalt nivå som til sammen utgjør en verdi av 17 000 kroner eller mer. *Beløpsgrensene gjelder tilsvarende for bidrag til partienes ungdomsorganisasjoner på tilsvarende nivå.*

§ 20 femte ledd skal lyde:

(5) Den som har gitt bidrag til en giver som nevnt i § 17 a første ledd første punktum bokstav b og c, skal identifiseres etter sjette ledd når bidraget overskrider beløpsgrensene i første ledd eller § 18 fjerde ledd. Størrelsen på bidraget skal også oppgis.

Nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

§ 20 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Givere som nevnt i § 17 a første ledd første punktum bokstav b og c kan, der det er nødvendig for at partiet eller partileddet skal kunne oppfylle innberetningsplikten etter § 20 femte ledd, lagre og gi partiet eller partileddet opplysninger som identifiserer hvem giverne har mottatt bidrag fra, og om størrelsen på bidraget.

II

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.
2. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene skal begynne å gjelde til forskjellig tid.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 5. juni 2025

Sverre Myrli

leder og ordfører

Kommunal- og distriktsdepartementet
v/statsråd Kjersti Stenseng

Vår ref.
2025/1887

Deres ref.:

Dato:
05.06.2025

Prop. 144 L (2024–2025) Endring i partiloven (innberetning og offentliggjøring av bidrag fra bakenforliggende givere)

Kommunal- og forvaltningskomiteen viser til at komiteen har til behandling Prop. 144 L (2024–2025) Endring i partiloven (innberetning og offentliggjøring av bidrag fra bakenforliggende givere).

Komiteen har følgende spørsmål knyttet til endringene i § 18 fjerde ledd første punktum:

1. Ordlyden i § 18 fjerde ledd første punktum foreslås harmonisert med ordlyden i § 20 første ledd. Skal ny § 18 fjerde ledd forstås som at alle partier og partiledde i valgår har plikt til særskilt å innberette bidrag fra hver enkelt bidragsyter som til sammen utgjør en verdi av 15 000 kroner eller mer, og som er mottatt i perioden 1. januar til og med fredag før valgdagen?
2. Hva er den materielle konsekvensen av å endre dagens ordlyd?
3. Hvilke konsekvenser vil det ha å beholde någjeldende ordlyd i § 18 fjerde ledd (selv om en justerer beløpsgrensen, som det ikke stilles spørsmål ved)?

Hvis komiteens tolkning i spørsmål 1 er riktig, ber den departementet om et lovteknisk forslag som presiserer at beløpsgrensen på til sammen 15 000 gjelder for hver enkelt bidragsyter.

Av hensyn til fremdriften i saken ber komiteen om at svar blir sendt elektronisk i Word-format til komitéråd Kirsti Ward på e-post kirsti.beate.ward@stortinget.no, og til komiteens postmottak på kommunal-forvaltning@stortinget.no i løpet av dagen i dag (5. juni).

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
NO-0026 OSLO

Tlf. 23 31 30 50

www.stortinget.no

Med vennlig hilsen

Sverre Myrli
komitéleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2407-3

Dato
5. juni 2025

Spørsmål til Prop. 144 L (2024-2025) Endring i partiloven (innberetning og offentliggjøring av bidrag fra bakenforliggende givere)

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen 5. juni 2025 med spørsmål knyttet til forslag til endringene i § 18 fjerde ledd i Prop. 144 L (2024–2025).

Til spørsmål 1

Svaret på dette spørsmålet er ja.

Til spørsmål 2

Endringene har ingen materielle konsekvenser utover at beløpet er prisjustert.

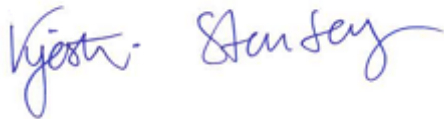
Til spørsmål 3

Det har ingen materielle konsekvenser å beholde nåværende ordlyd i § 18 fjerde ledd.

Komiteen ber også om lovteknisk bistand til et forslag som presiserer at beløpsgrensen på til sammen 15 000 gjelder for hver enkelt bidragsyter. Dette kan for eksempel formuleres slik:

Alle partier og partiledd har i valgår plikt til særskilt å innberette bidrag *fra hver enkelt bidragsyter* som til sammen utgjør en verdi av 15 000 kroner eller mer, og som er mottatt i perioden 1. januar til og med fredag før valgdagen.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

